

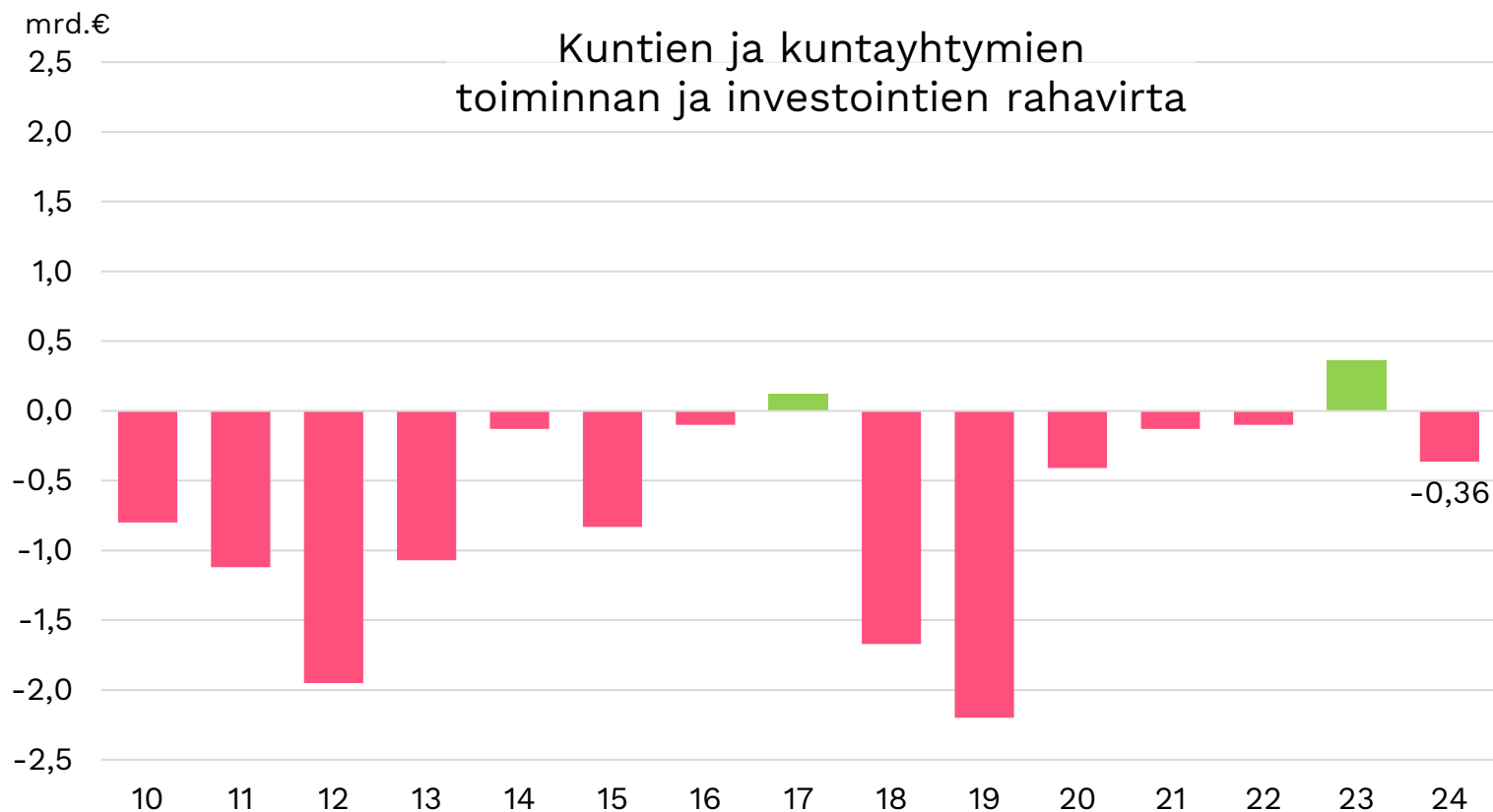
Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätökset 2024

Lähde: Valtiokonttori

Kuntatalouden tila heikkeni, mutta ylsi kuitenkin lähelle tasapainoa vuonna 2024

- Manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät lähellä tasapainoa
 - Toiminnan ja investointien rahaviralla mitattuna kuntatalous alijäämäinen
 - Velkamäärä nousi 600 miljoonaa euroa eli +3,1 prosenttia vuodesta 2023
 - Tilikauden tulos oli +1,1 miljardia euroa vuonna 2024
- Kertaluonteiset erät paransivat tulosta
 - Energiayhtiöiden osuuksien myynti sekä yhtiöittäminen paransivat tulosta noin 320 miljoonalla eurolla
- Toimintakulujen kehitys maltillista
 - Toimintakate kasvoi edellisvuodesta vain 1,4 prosenttia. Kasvu vieläkin hitaampaa kuin helmikuun tilinpäätösarvioissa
 - Kuntien sopeuttamisohjelmat hillitsivät kulukasvua

Kuntatalouden rahavirta jäi positiivisesta tuloksesta huolimatta alijäämäiseksi

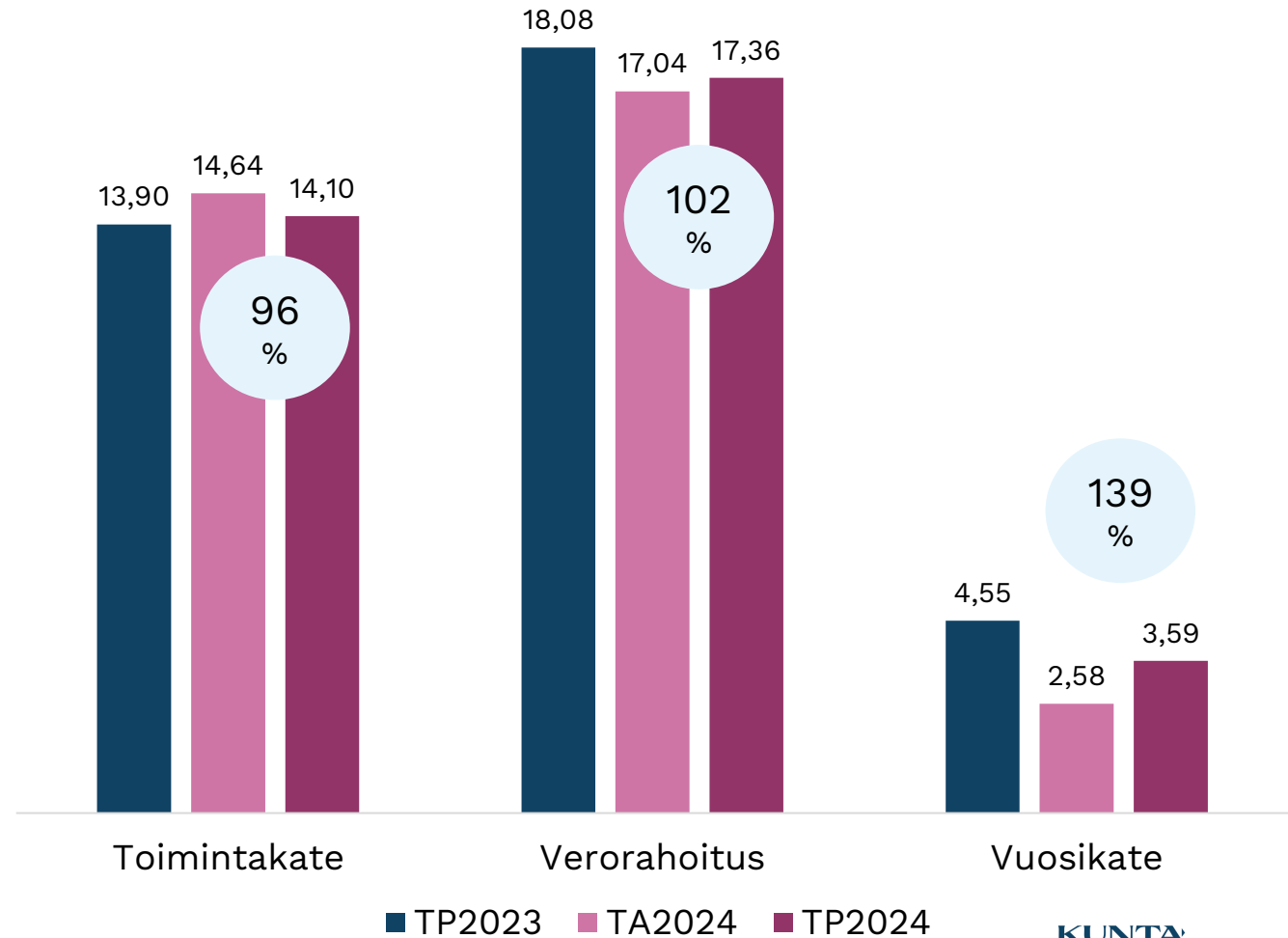

Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulos, jonka **negatiivinen** määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Positiivinen määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Tilinpäätökset 2024 talousarvioita vahvempia

- Kuntien ja kuntayhtymien käyttötalous toteutui talousarvioita parempana.
- Maltillinen toimintakate ja verorahoituksen osuminen nappiin mahdollistivat kuntien talousarvioita paremman vuosikatteen. Ero ylsi noin 1 miljardiin euroon.
- Kulukuri ja kuntien sopeutusohjelmat kohensivat tilinpäätöslukuja. Menokasvua hillitsi myös työttömyysvakuutusmaksun keveneminen.

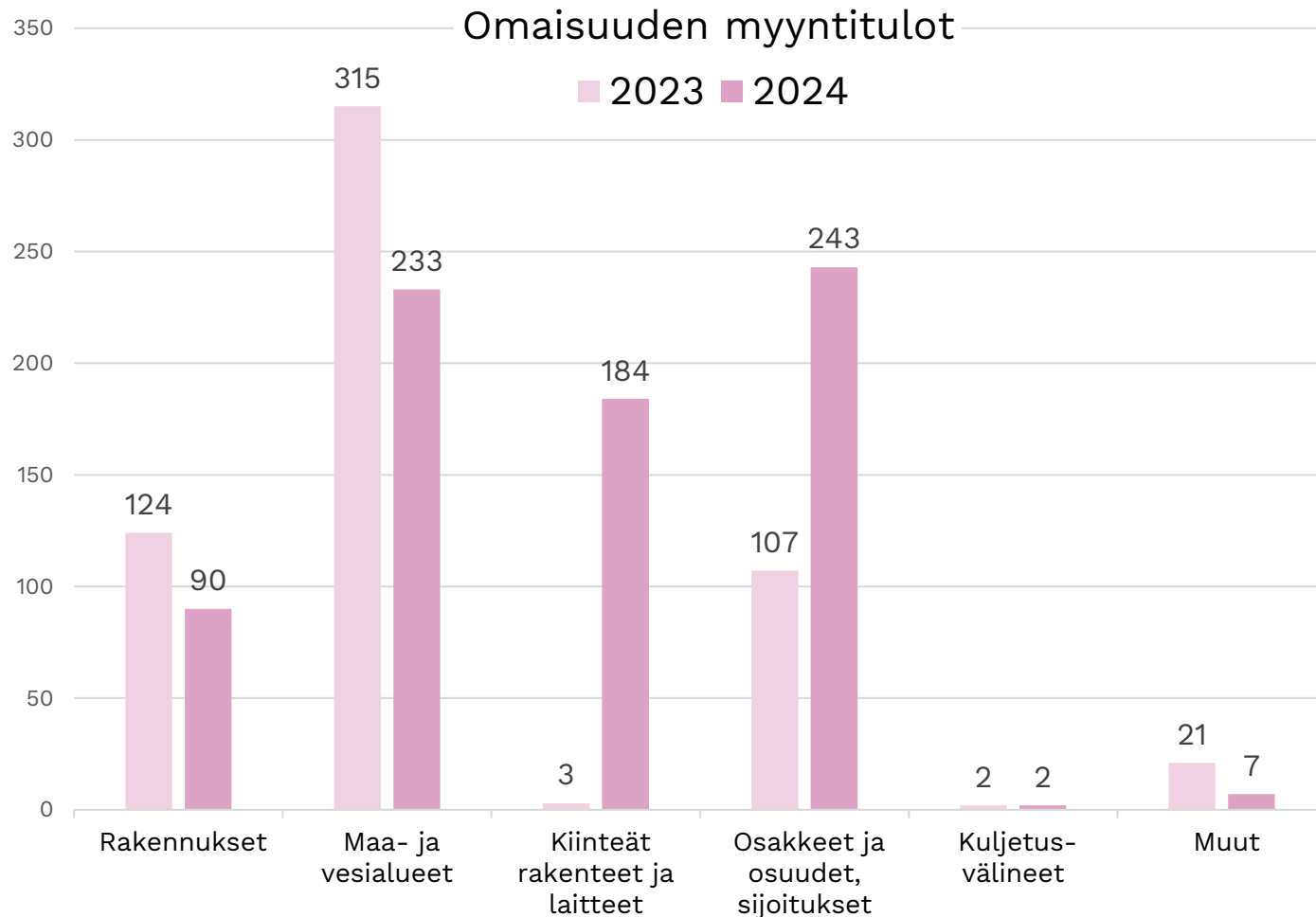

Toimintakulut kasvoivat maltillisesti vuodesta 2023 vuoteen 2024

1. Vuosina 2014–2015 toimintakulujen kasvua hidasti ammattikorkeakoulujen ja liikelaitosten yhtiöittäminen. Lisäksi vuonna 2015 menojen tasoon vaikuttaa tilastouudistus. Ilman näitä toimenpiteitä kasvu olisi ollut vuosina 2014 ja 2015 noin +1 %.
2. Vuonna 2017 toimintakuluissa näkyivät perustoimeentulotuen hallinnon ja maksatuksen siirto Kelalle sekä kiky-sopimus. Ilman näitä toimenpiteitä kasvu olisi noin +1 %.
3. Sote-uudistuksen vuoksi kuntien toimintakulut yhteensä laskivat noin -50 %. Vuoden 2023 osalta on esitetty niiden tehtävien kulumuutos jotka säilyivät kunnilla.

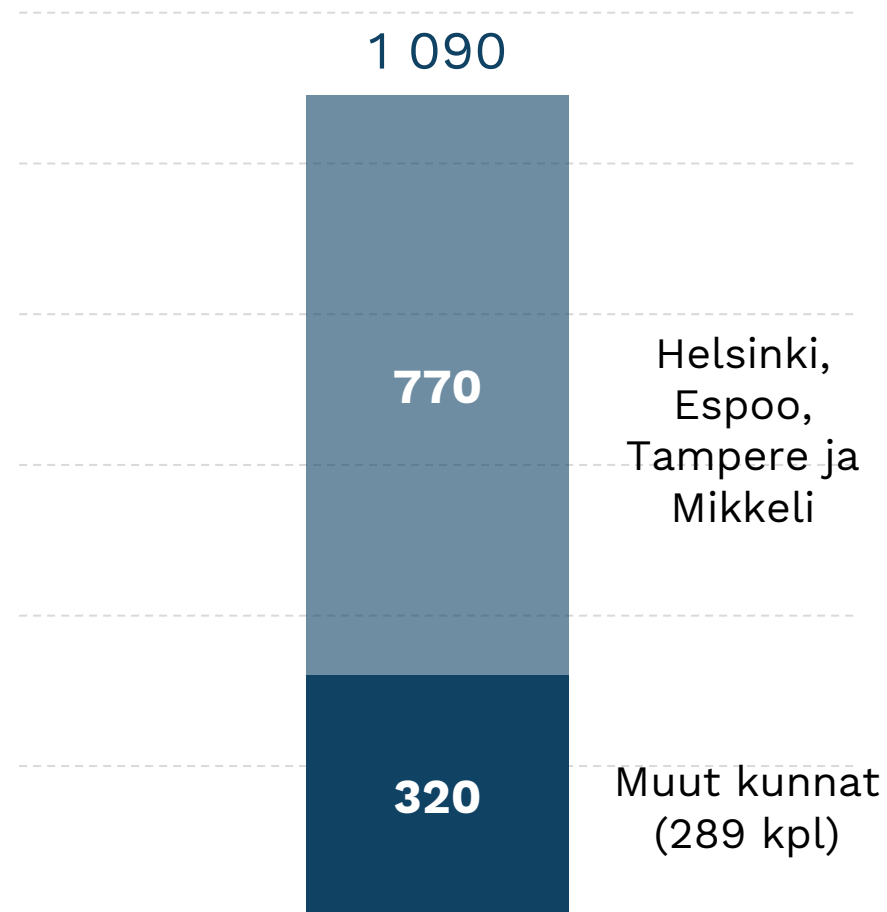
Kunnat myivät omaisuuttaan jälleen sadoilla miljoonilla euroilla

- Vuonna 2024 omaisuutta myytiin yhteensä noin 760 miljoonalla.
 - Tampereen vesilaitoksen yhtiöittäminen vääristää kiinteiden rakenteiden ja laitteiden myyntituloja.
- Maa-alueista saatavat myyntitulot edellyttävät kuntien yhdyskunta-rakentamisen investointeja.
 - Esimerkiksi katujen investointikulut eivät kuitenkaan näy maa-alueiden tasearvossa.
- Infrainvestoinneille ei olla saatu katetta, kun maanmyyntitulot ovat vähentyneet rakentamisen heikon suhdanteen takia.

Kertaerät paransivat tulosta merkittävästi

- Ilman Helsingin, Espoon, Tampereen ja Mikkelin tulosta kuntien tulos jäisi 310 miljoonaan euroon.
- Vesilaitoksen yhtiöittäminen ja energiaosuuksien myynti siivittivät Tampereen ja Mikkelin tulokset kertaluonteisesti poikkeukselliselle tasolle.
- Tilikauden tulos eroaa kuntatyypeittäin:
 - Kaupunkimaiset kunnat: tulos +206 €/asukas
 - Taajaan asutut kunnat: tulos +148 €/asukas
 - Maaseutumaiset kunnat: tulos +151 €/asukas

Tilikauden tulos vuonna 2024 (milj. €)

Yli 70 prosenttia vuoden 2024 tuloksesta syntyi neljässä kaupungissa

Kunta	Tilikauden tulos (milj. €)
Helsinki	336
Tampere	173
Mikkeli	158
Espoo	105
Lappeenranta	36
Hämeenlinna	23
Porvoo	15
Raahe	15
Sodankylä	12
Parainen	12

Kunta	Tilikauden tulos (milj. €)
Vantaa	-59
Hamina	-10
Lahti	-10
Pori	-9
Kuopio	-7
Forssa	-5
Ylöjärvi	-4
Valkeakoski	-3
Inkoo	-3
Seinäjoki	-3

Kuntien asukaskohtaiset tulokset vaihtelevat rajusti vuonna 2024

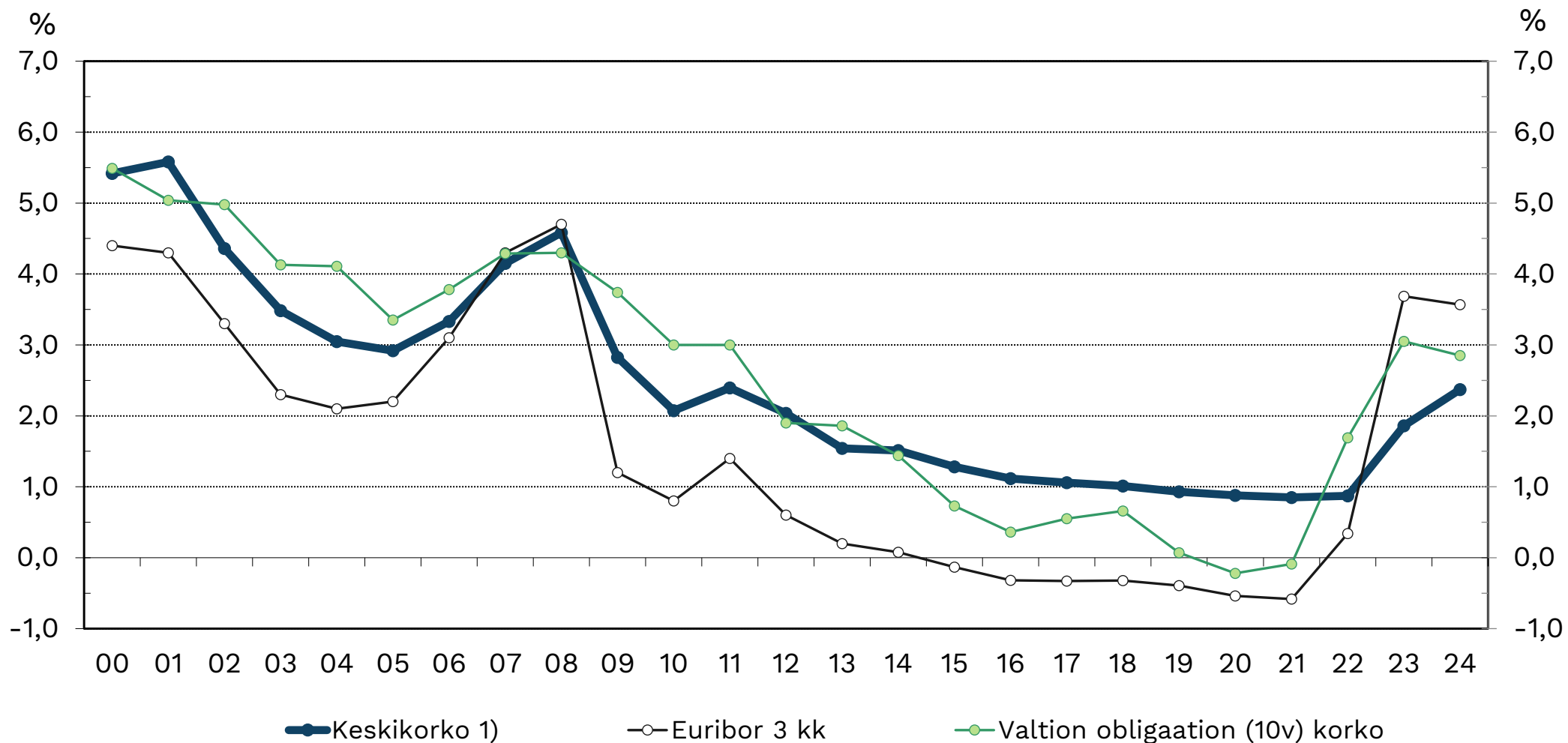
Kunta	Tilikauden tulos (€/as)
Mikkeli	3 053
Sodankylä	1 520
Kittilä	1 427
Padasjoki	1 340
Keitele	1 206
Sonkajärvi	910
Pyhäjoki	909
Kyyjärvi	860
Parainen	828
Sysmä	782

Kunta	Tilikauden tulos (€/as)
Kaskinen	-1 066
Merijärvi	-733
Myrskylä	-686
Humppila	-661
Inkoo	-573
Kärkölä	-530
Hamina	-511
Miehikkälä	-471
Polvijärvi	-448
Harjavalta	-422

Kuntien korkokulut kasvoivat vuonna 2024

- Kuntien korkokulut kasvoivat 23 % ja korkotuotot kasvoivat 10 % edellisvuodesta
 - Kuntien lainakannan korkokulut kehittyivät markkinakorkojen nousua maltillisemmin
 - Korkokulut nousivat 500 miljoonaan ja korkotuotot 340 miljoonaan euroon
- Kuntien korkokulujen kasvua suojasivat kiinteäkorkoiset lainat sekä rahoitusmarkkinainstrumentit
 - Pääasiallinen suojaava keino on lainojen kiinteäkorkoisuus
- Korkotason ei odoteta palaavan vuotta 2022 edeltävälle tasolle
 - Kiinteäkorkoisten lainojen korot tulevat tarkistettaviksi 5-10 vuoden välein
 - Korontarkistukset todennäköisesti nostavat korkokuluja lähivuosina

Kuntien korkokulut kehittyivät markkinakorkoa suotuisammin

1) Tuloslaskelman mukaiset korkokulut jaettuna lainakannan kahden edellisen vuoden keskiarvolla.

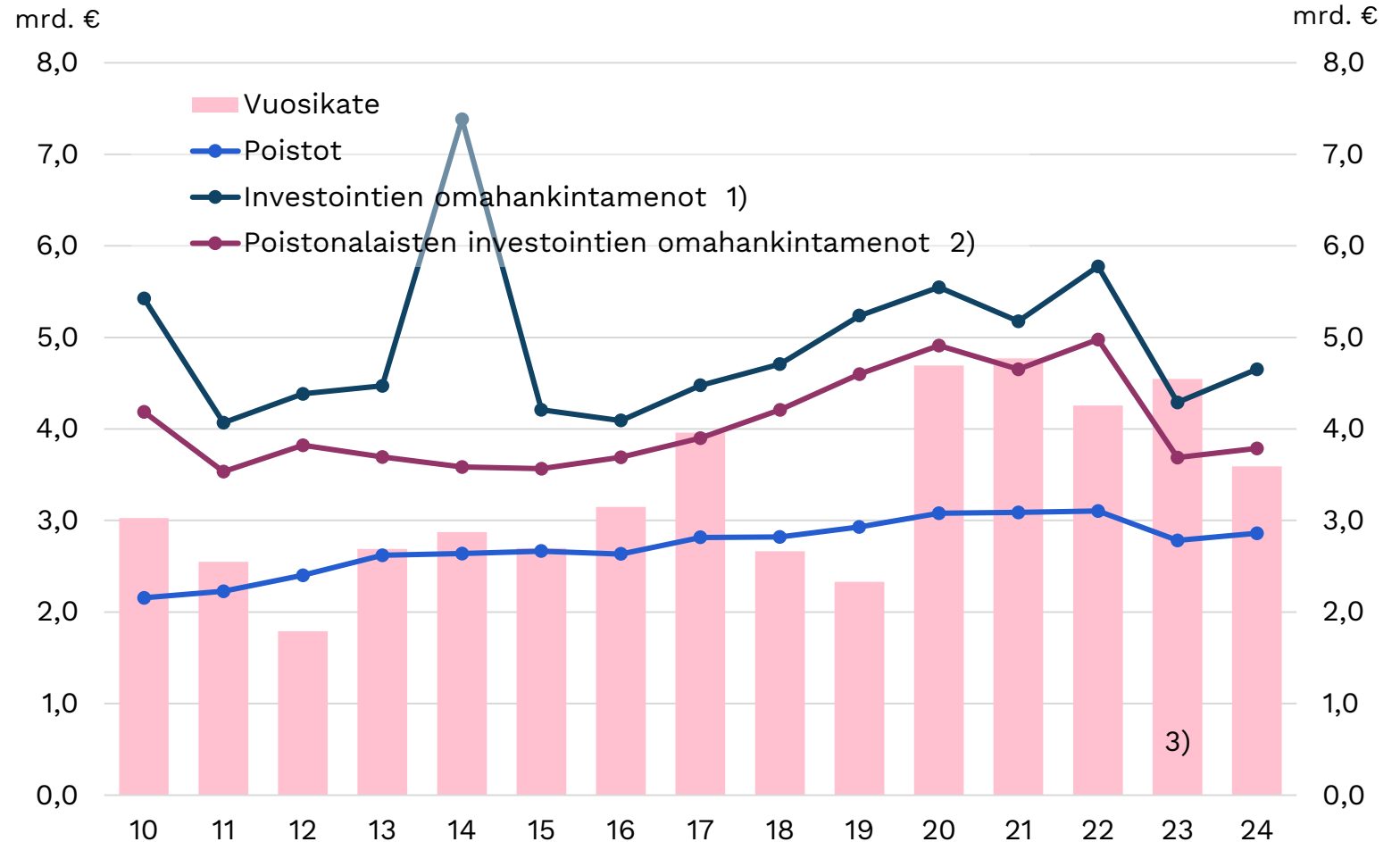
6.6.2025

KUNTA
LIITTO

Vuosikate ei riittänyt rahoittamaan kuntien poistonalaisia investointeja vuonna 2024

Poistotaso ei kuvaa todellista investointitasoa, sillä poistot jäävät systemaattisesti investointitasoa alhaisemmaksi.

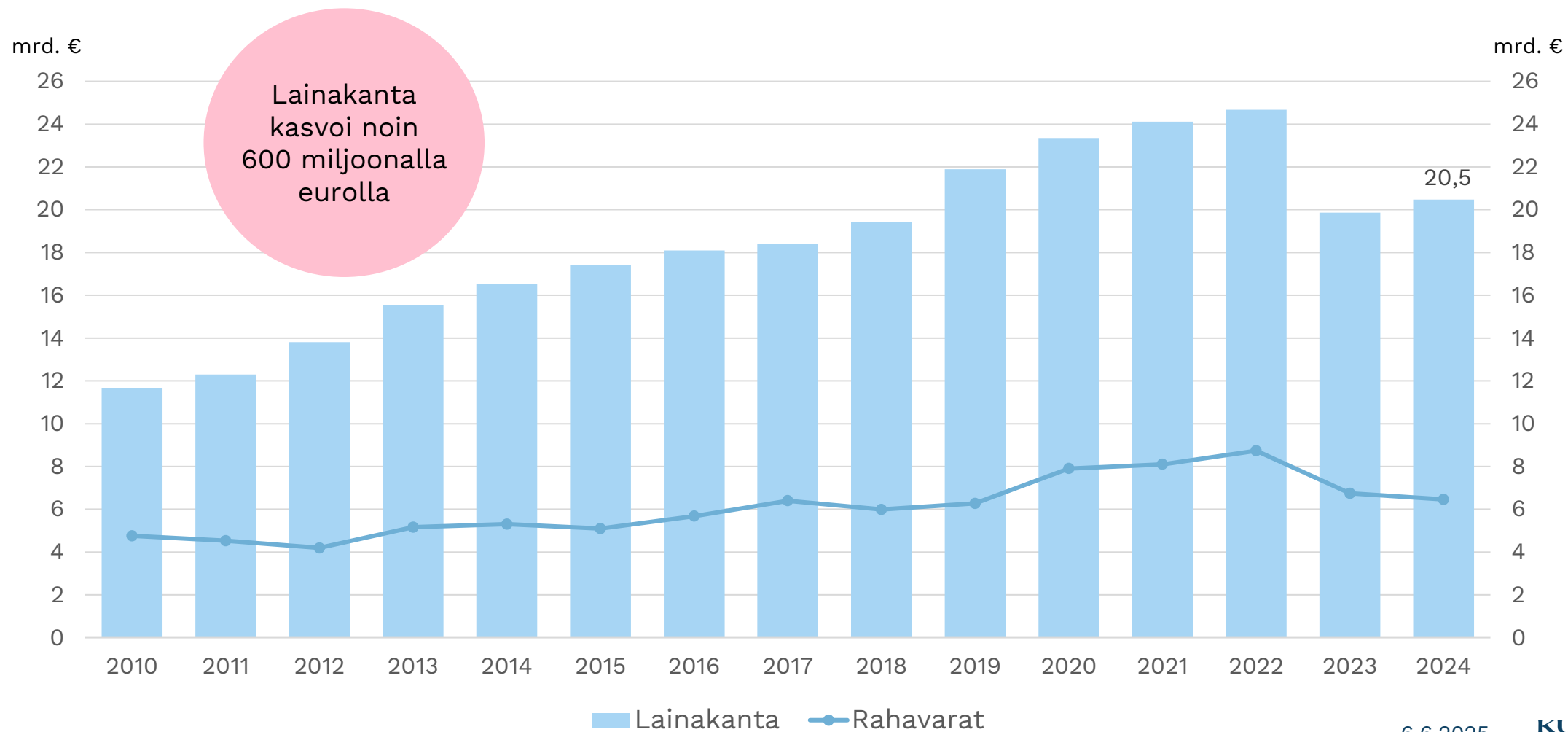
- 1) Investointimenot – rahoitusosuudet investointeihin. Vuoden 2010 luvuissa on mukana Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän perustamiseen liittyviä eriä. Vuoden 2014 luvussa on mukana arviolta 3,1 mrd. euroa liikelaitosten yhtiöittämissä liittyviä osakkeiden ja osuuksien hankintaa.
- 2) Investointimenot ilman maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankintaa.
- 3) Sote-uudistus vähensi kuntien investointeja noin 20 prosenttia. Uudistus ei kuitenkaan vaikuttanut vuosikatteen suuruuteen poikkileikkaustilanteessa.

6.6.2025

KUNTA
LIITTO

Lainakanta kääntyi välivuoden jälkeen kasvu-uralle

6.6.2025

KUNTA
LIITTO

Lisämateriaalia tilinpäätöksistä

Vuonna 2024 kuntien ja kuntayhtymien toimintakate kasvoi 1,4 % (+200 miljoonaa €)

- Toimintakulut kasvoivat 0,7 prosenttia vuonna 2024 (+150 miljoonaa euroa)
 - Kuntapalveluiden laskennallinen palvelutarve pieneni (-0,6 %-yksikköä) nuorten ikäluokkien pienentyessä.
 - Kuntien vuoden 2024 sopimuskorotukset +3 % (noin + 280 milj. euroa)
 - Kuntien työttömyysvakuutus-, sairausvakuutus- ja tasausmaksu yhteensä: -0,8 %-yksikköä (-70 milj. euroa)
 - Työttömyys lisääntyi, mutta kuntien työmarkkinatuen kustannukset laskivat -1,9 prosenttia (-9 milj. euroa)
 - Perustoimeentulotuen kustannukset kasvoivat +5,2 % (17,7 milj. euroa)
 - Petteri Orpon hallituksella merkittäviä tehtävien laajennuksia mm. esi- ja perusopetuksessa
- Toimintatuotot pienenivät 0,6 % (-50 miljoonaa euroa)
 - Euromääräisesti merkittävimmät toimintatuotot koostuvat myyntituotoista ja muista toimintatuotoista

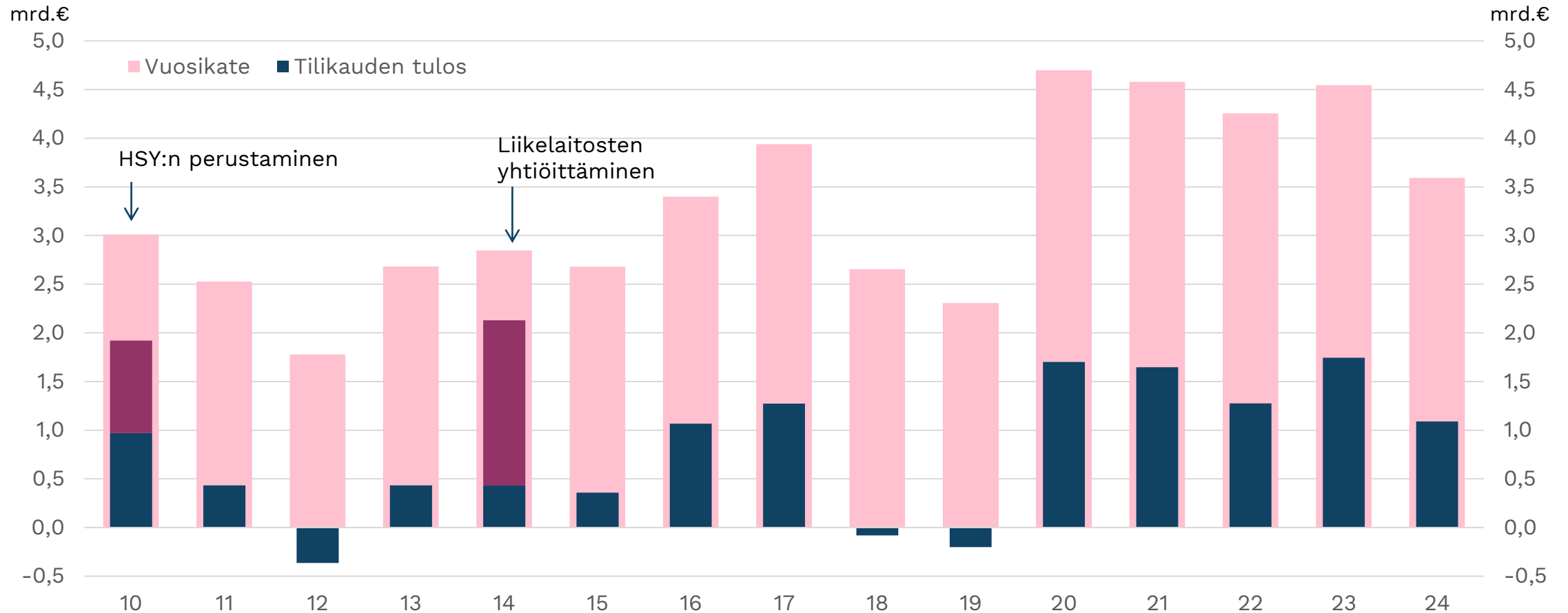
Vuonna 2024 verotulot yhteensä -3,4 % (- 490 miljoonaa euroa)

- Kunnallisverotulot laskivat 3,3 % (noin -335 miljoonaa euroa)
 - Työllisyys pieneni noin 30 000 hengellä. Palkkasumma: + 1,4 % vuodesta 2023.
 - Veroperustemuutokset, netto noin -26 milj. euroa. Arvio sisältää mm. ansiotuloverotuksen inflaatiotarkistuksen
 - Sosiaaliturvaetuuksien (pl. eläkkeet) tehdyt leikkaukset vähensivät kuntien verotuloja
 - Työttömyysturvamaksun alennus vaikutti verotuloihin: +85 milj. euroa
 - Sote-uudistus vaikutti vielä verokertymiin, mm. vertailuvuosi 2023 oli verohäntien vuoksi poikkeuksellisen korkea.
 - Kunnallisveroa nosti 88 kuntaa ja laski 42 kuntaa. Netto +90 miljoonaa euroa.
- Kuntien yhteisöverotulot laskivat 15 % (noin -300 milj. €)
 - Bruttokansantuotteen volyymi pieneni 0,1 prosenttia vuonna 2024.
 - Kuntien osuus yhteisöverosta: 23,69 %. Ei isoja muutoksia.
- Kiinteistöverot kasvoivat 6,7 % (noin 150 milj. €)
 - Kiinteistöveroprosenttien muutosten vaikutus verotuloon: +120 milj. euroa, josta maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus oli 108 milj. euroa
 - Rakennuskustannusindeksi 0,0 prosenttia

Valtionosuudet laskivat 6,4 % vuonna 2024 (noin -230 miljoonaa euroa)

- Kunnat saivat vuonna 2024 valtionosuuksia yhteensä vajaat 3,4 miljardia euroa.
- Sote-siirtolaskelmien tarkentumien: -500 miljoonan euron pysyvä vähennys, jota vuonna 2024 kompensoitiin 192 miljoonan euron määräaikaisella valtionosuuden lisäyksellä. Tämä erä peritään kunnilta takaisin vuosina 2025-2027.
- Valtionosuuksiin tehdään vuosittain monia muitakin vähennyksiä, mm. kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta: -331 milj. euroa
- Peruspalvelujen valtionosuuden indeksitarkistus +53 milj. euroa (+2,2 %), mitä pienensi kuitenkin yhden prosenttiyksikön indeksijarru -24 milj. euroa.
- Kunnille korvattavat laajenevat tehtävät: + 9 miljoonaa euroa (mm. sitouttava kouluyhteistyö, B1-kielen opetuksen lisääminen yhdellä viikkotunnilla)
- Ei valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta

Kuntatalous heikkeni edellisvuodesta

Tilikauden tulos sisältää vuonna 2010 HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. euroa ja vuonna 2014 liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja arviolta 1,7 mrd. euroa.

Tietoja Manner-Suomen kuntien taloudesta

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vuosikate:										
Mrd. euroa	1,89	2,70	3,27	2,07	1,75	4,07	3,76	3,45	4,23	3,27
Asukasta kohti, €	347	492	596	376	318	740	681	623	760	580
Vuosikate %:a poistoista	91	127	149	94	76	170	157	141	170	127
Vuosikate %:a investoinneista ¹⁾	63	89	112	64	53	119	113	102	116	73
Tilikauden tulos, mrd. € ²⁾	0,14	0,89	1,19	-0,11	-0,16	1,76	1,49	1,17	1,73	1,06
Toim. ja invest. rahavirta, mrd. € ²⁾	-0,89	-0,07	0,47	-1,04	-1,43	0,38	0,27	0,64	0,32	-0,40
Lainakanta:										
Mrd. euroa	15,50	16,09	16,17	16,73	18,40	19,01	19,10	18,76	18,75	19,33
Vuosimuutos, %	5,6	3,8	0,5	3,5	10,0	3,0	0,4	-2,3	0,3	3,1
Asukasta kohti, €	2 841	2 939	2 949	3 048	3 349	3 458	3 465	3 371	3 365	3 434
Kuntien lkm (ko. vuoden kuntajaolla):										
Kuntien lukumäärä yhteensä	301	297	295	295	295	294	293	293	293	293
Vuosikate negatiivinen	13	14	4	43	65	2	9	16	14	11
Tilikauden tulos negatiivinen	107	94	51	200	223	27	61	93	53	82

1) %:a **poistonalaisten investointien** omahankintamenoista = Investointimenot – Maa- ja vesialueiden hankinta – Osakkeiden ja osuuksien hankinta – Rahoitusosuudet investointeihin.

2) Vuosi 2010 sisältää HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. €.

Vuosi 2014 sisältää liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja noin 1,7 mrd. €

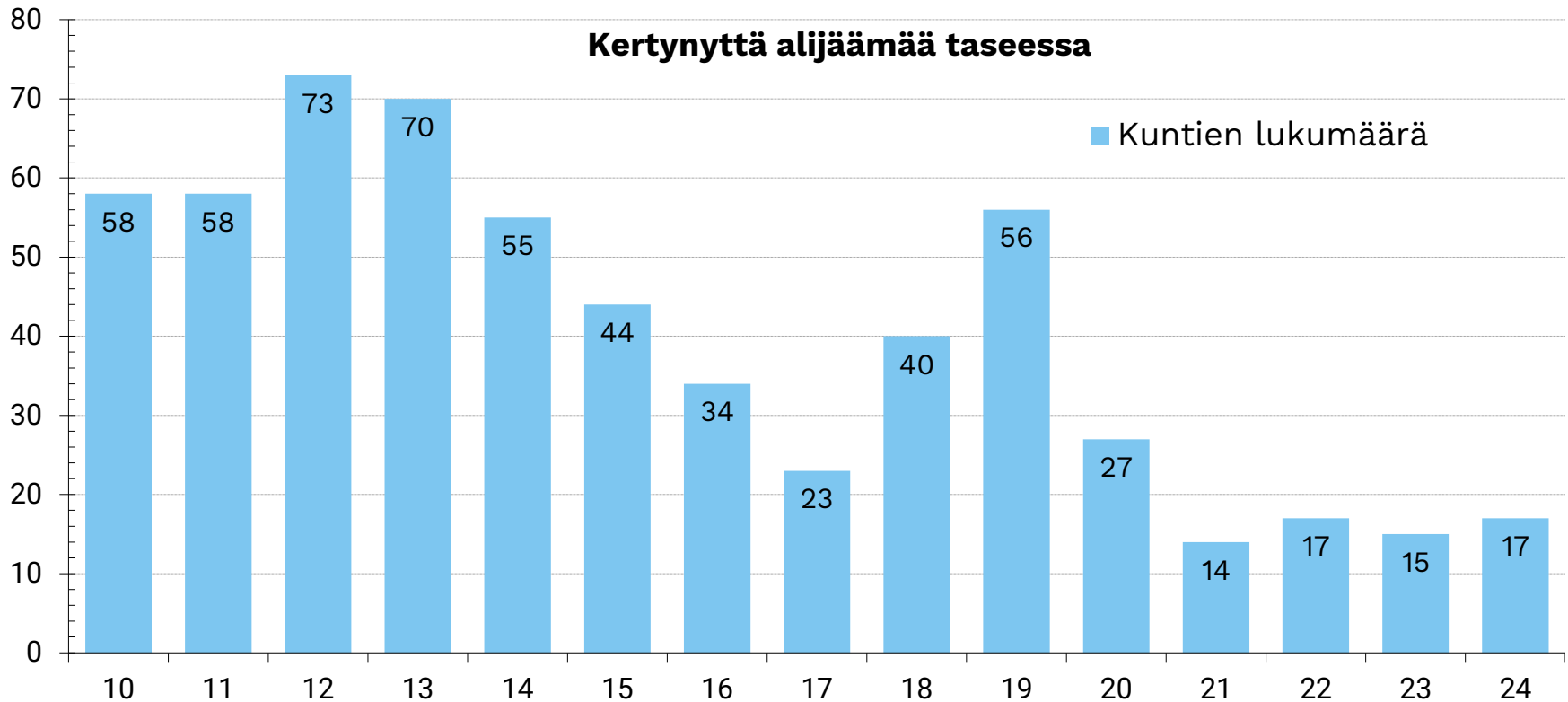
6.6.2025

KUNTA
LIITTO

Alijäämäisten kuntien määrä lähes ennallaan

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä (Kuntalaki 110.3 §).

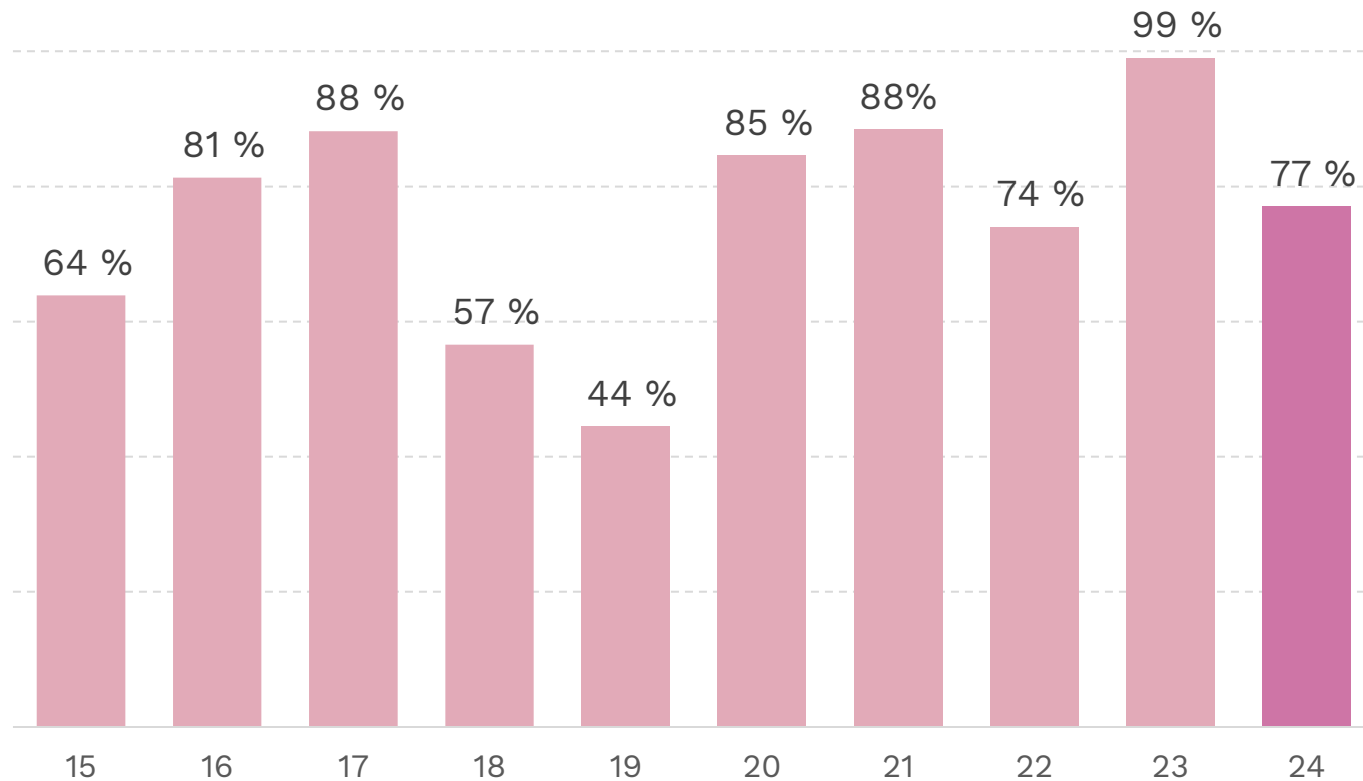
Isoimmat kertyneet alijäämät vuoden tilinpäätöksessä (€/as) 2024	
Lestijärvi	-3 636
Kyyjärvi	-1 617
Ähtäri	-612
Kemi	-525
Humppila	-467
Haapajärvi	?
Pyhäjärvi	-302
Multia	-277
Merijärvi	-270
Pudasjärvi	-208
Laukaa	-140
Kaavi	-121

Tiedot 6.6. mennessä raportoineista kunnista.

Tulorahoitus ei riittänyt investointeihin

Käyttötalouden heikentyminen johti siihen, että osa investoinneista jouduttiin kattamaan lainalla.

Investointimenot
vuonna 2024

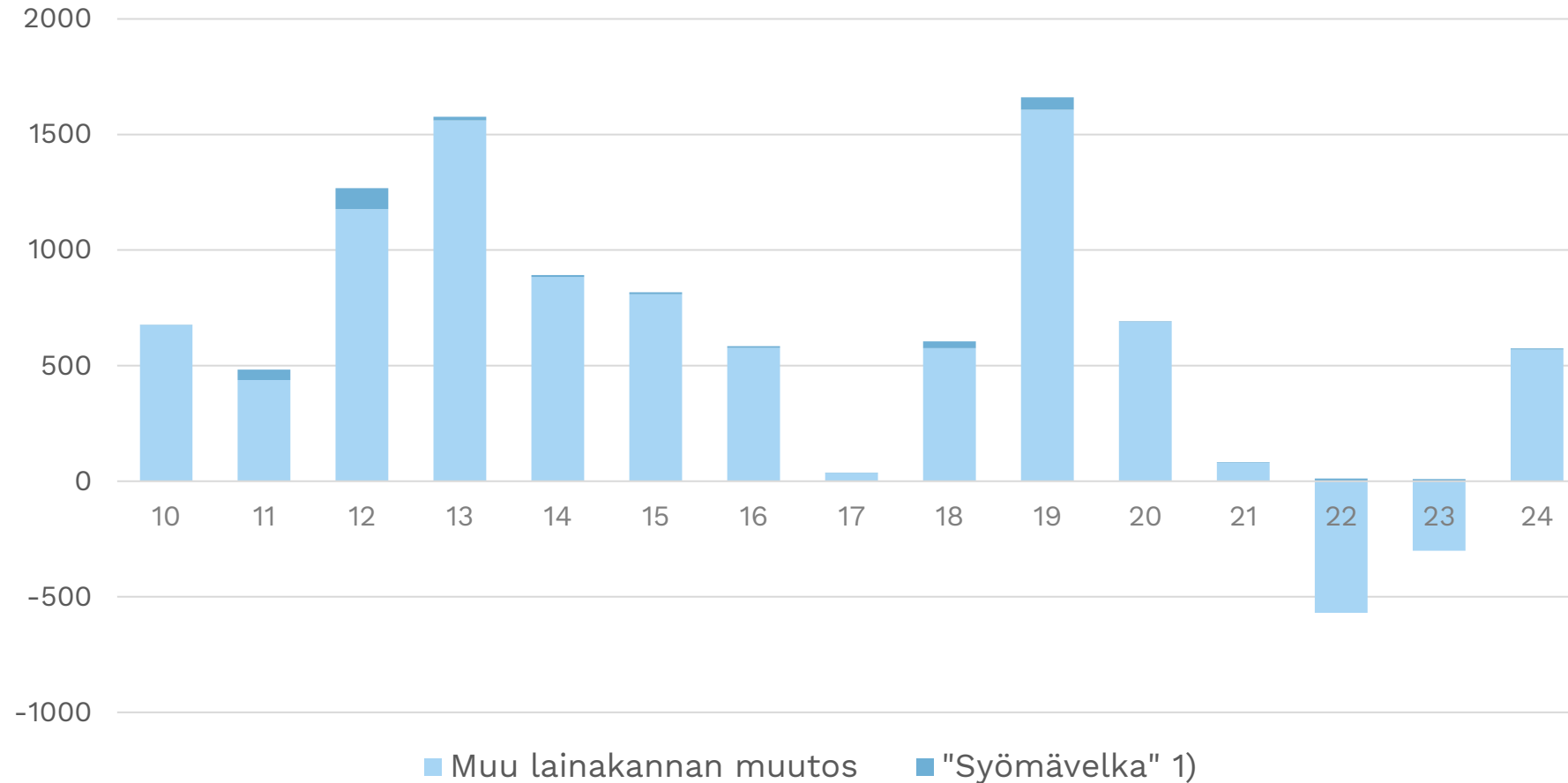
4,78 mrd.

Investoinnit
edellisvuoden tasolla

Kuntien lainakanta kääntyi kasvuun

Lainaa otettiin investointimenojen kattamiseen, syömävelkaa ei käytännössä otettu

milj. €

- 1) Syömävelka on kuntien negatiivisten vuosikatteiden summa. Vuosina 2010-2024 syömävelkaa on otettu noin **290** miljoonaa euroa, mikä on noin 3,2 % lainakannan muutoksesta.
- 2) Vuonna 2024 syömävelkaa otettiin noin **5** miljoonaa euroa.

Kuntien ja kuntayhtymien rahoituslaskelma

	TP2023	TP2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 545	3 592
Satunnaiset erät	-16	361
Tulorahoituksen korjauserät	-251	-424
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 731	-4 778
Rahoitusos. investointimenoihin	149	127
Pys. vast. hyödykkeiden luovutustulot	662	759
Toiminnan ja investointien rahavirta	358	-363
Antolainasaamisten lisäykset	-195	-529
Antolainasaamisten vähennykset	332	339
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 985	-2 062
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 098	2 916
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	-537	-215
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0
RAHAVARAT 31.12.	6 749	6 464
LAINAKANTA 31.12.	19 864	20 473

6.6.2025

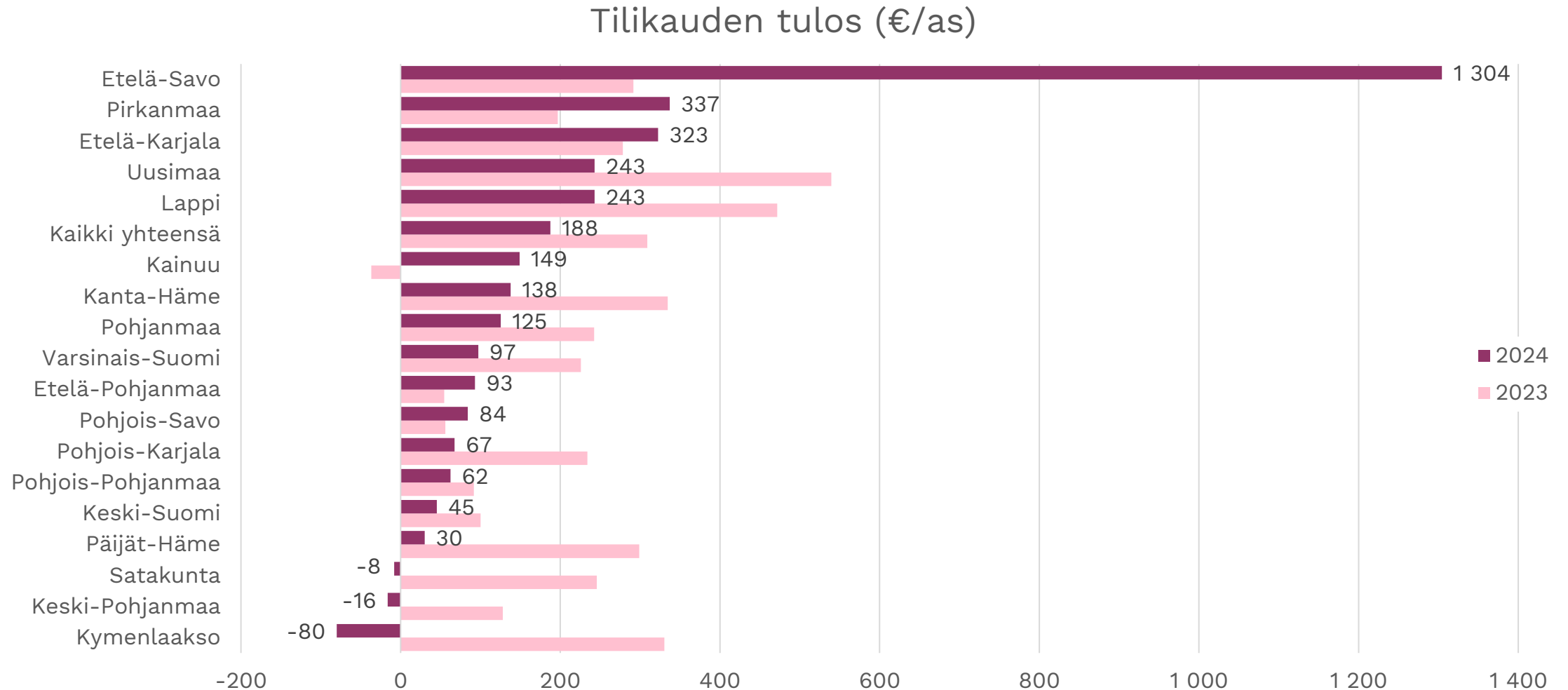
KUNTA
LIITTO

Alueellinen tarkastelu

6.6.2024

Kertaluonteiset myynnit käänsivät Etelä-Savon huippulukemiin

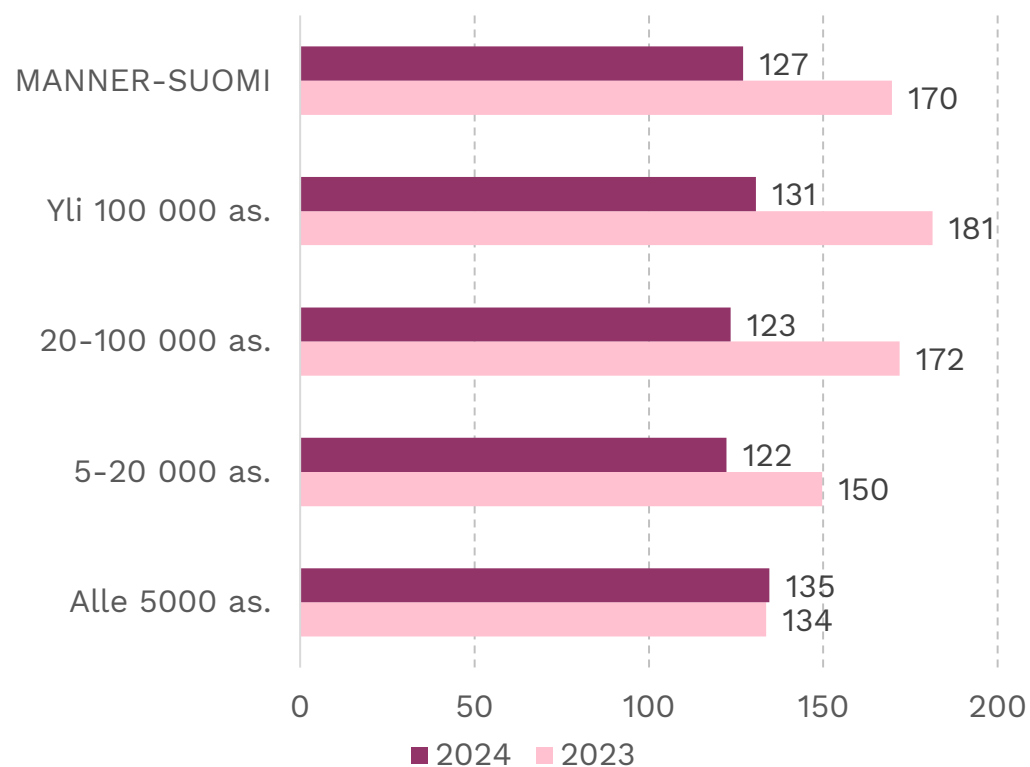
Manner-Suomen kunnat

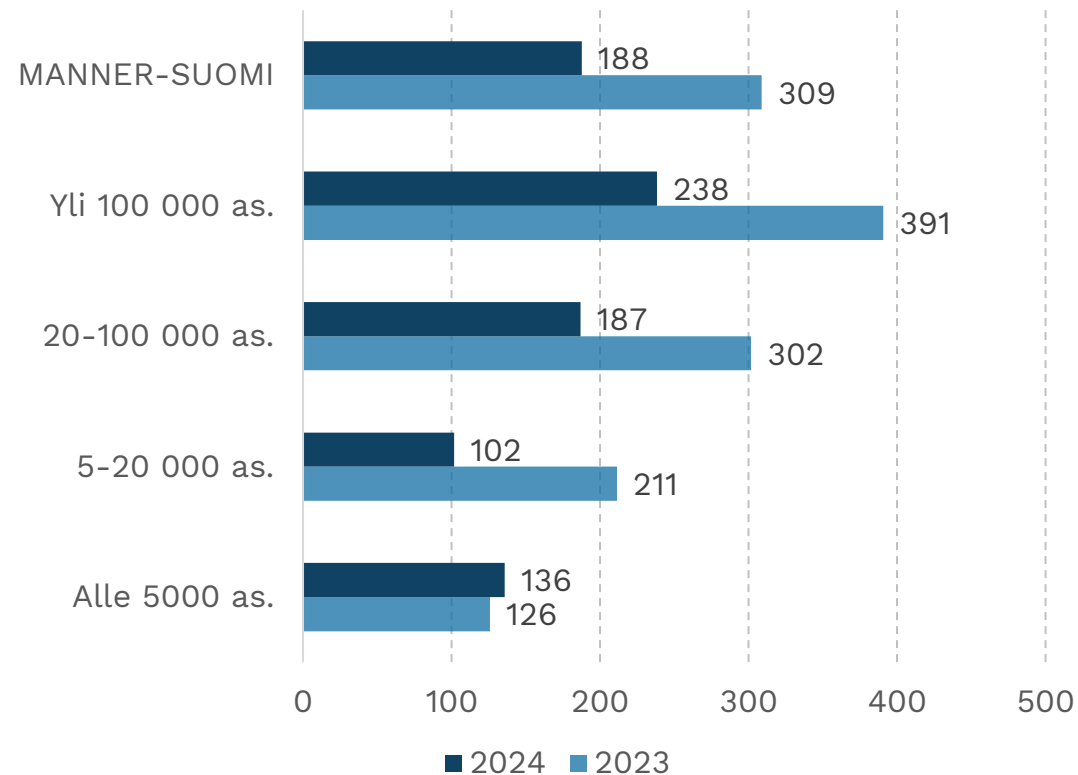
Tulos painottuu isoihin kaupunkeihin

Manner-Suomen kunnat

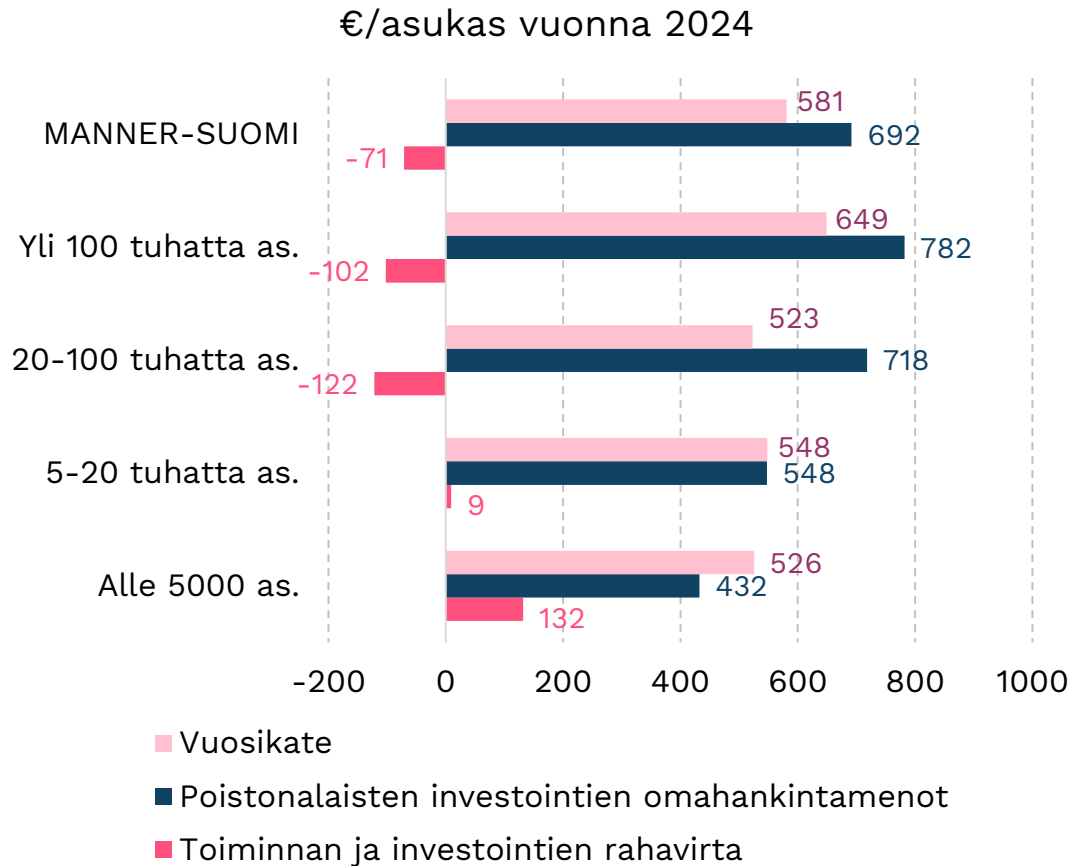
Vuosikate poistoista (%)

Tilikauden tulos (€/as)

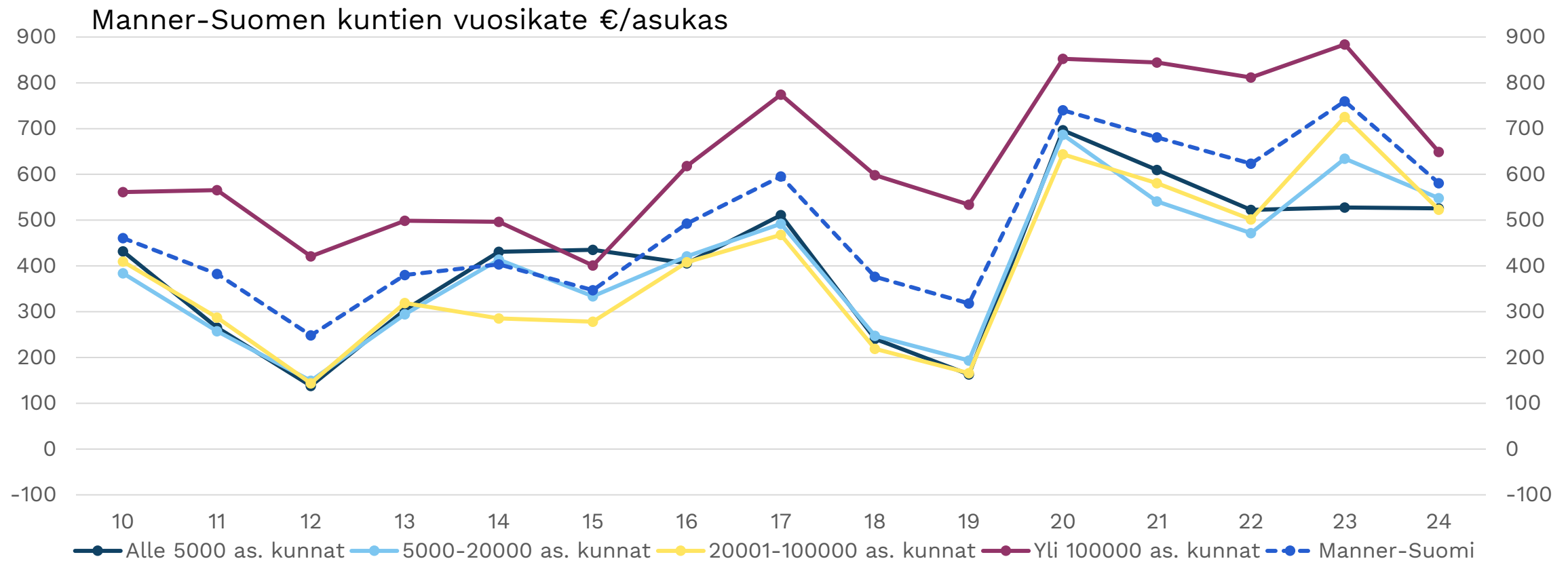
Vahva vuosikate mahdollistaa korkeat investoinnit

- Vuosikatteella mitattuna yli 100 000 asukkaan kaupunkien talous vahvin
 - Isot investointimenot näkyvät kuitenkin rahavirrassa
 - Toisaalta: vahva vuosikate mahdollistaa isot investoinnit
- Alle 5 000 tuhannen asukkaan kunnissa paras rahavirta
 - Vaikka vuosikate on heikoin, alhaisten investointimenojen seurauksena rahavirta jää ylijäämäiseksi
 - Rahavirta kääntyisi alijäämäiseksi kaikkien muiden kuntakokoluokkien investointitasoilla

Vuosikate väheni eniten suurimmissa kaupungeissa 2024

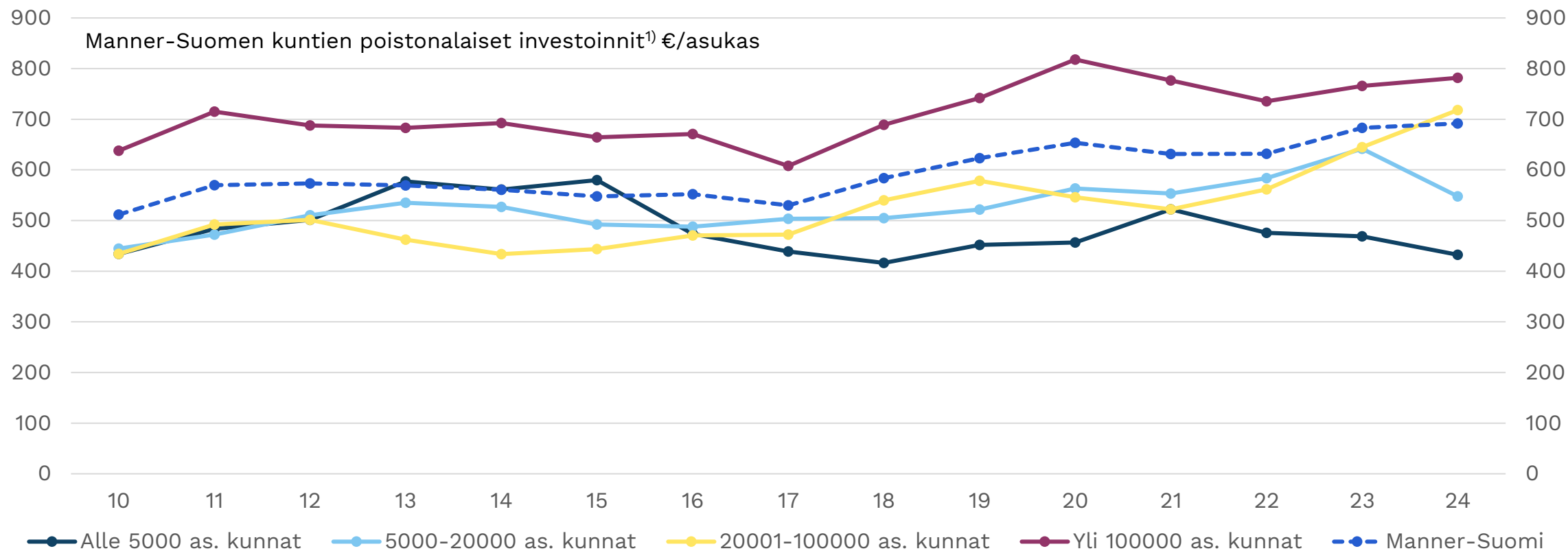
Isojen kaupunkien vuosikatteet kehittyivät silti parhaiten

6.6.2025

KUNTA
LIITTO

Kuntien investoinnit painottuvat isoihin kaupunkeihin

1) Bruttoinvestoinnit pl. maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankinta.

Kuntien lainakanta kääntyi kasvuun

